

TECHNIKI STOSOWANE W KOMPRESJI SYGNAŁÓW

TECHNIKI KOMPRESJI SYGNAŁÓW

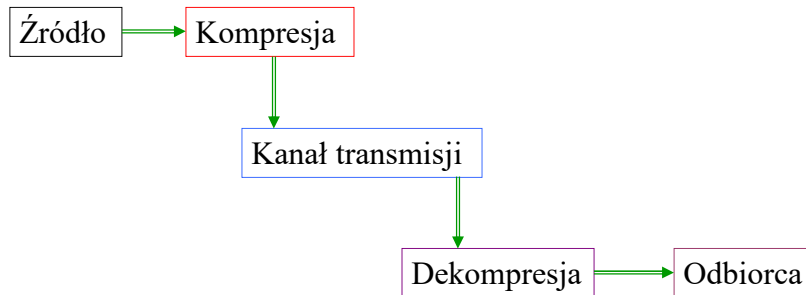
1. Metody bezstratne:

- nie dopuszcza się w nich utraty informacji (ani 1 bitu)
- najistotniejsze to tzw. metody entropii

2. Metody stratne:

- często stosowane w kodowaniu rzeczywistych sygnałów multimedialnych
- z reguły otrzymujemy dolno-częstotliwościową aproksymację sygnału oryginalnego (bez wysokoczęstotliwościowych detali/szczegółów)

Standardowe techniki kompresji sygnałów

Motywacja:

1 sekunda wideo – 160 Mbit

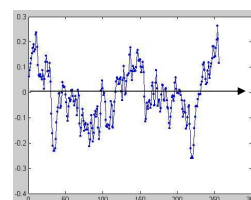
2 minuta muzyki (44 100 próbek/sek, 16 bitów/próbkę) 84 Mbit

Kodowanie entropowe

EC od ang. Entropy Coding

$$s(n) \in \{s_m\}_{m=1}^M$$

Ilość informacji stowarzyszona z komunikatami $\{s_m : m = 1, \dots, M\}$

wynosi $I(m) = -\log_2 p_m$, gdzie p_m jest prawdopodobieństwem

wystąpienia s_m , a jej miarą jest ilość bitów.

Średnia liczba bitów potrzebnych do bezstratnego zakodowania komunikatu (**entropia**) jest wartością oczekiwaną

$$H = -\sum_{m=1}^M p_m \log_2 p_m$$

Alfabet Morse'a

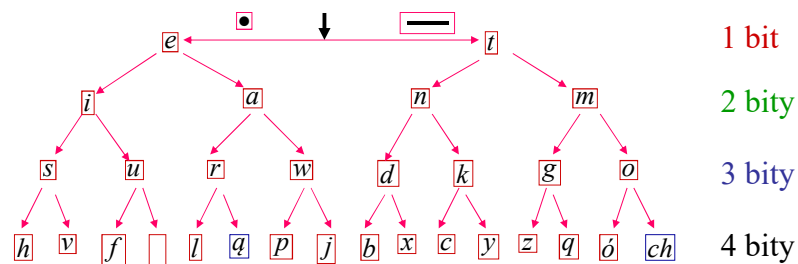
Samuel Finley Breese MORSE (1791-1872) –
amerykański malarz i wynalazca

1837 – aparat telegraficzny

1840 - alfabet telegraficzny

1844 – pierwsza na świecie linia

Baltimore - Washington

Sprawność kodowania

Oczekiwana ilość bitów

$$H_w = \sum_{m=1}^M b_m p_m$$

$$H = -\sum_{m=1}^M p_m \log_2 p_m$$

gdzie p_m jest prawdopodobieństwem komunikatu
zakodowanego przez symbol posiadający b_m bitów.

Sprawność kodowania

$$\eta = \frac{H}{H_w} 100\%$$

może być co najwyżej równa 100%, bo entropia jest dolną
granica średniej liczby bitów wymaganych do reprezentacji
komunikatów.

Kodowanie ze zmienną długością słowa

VLC ang. Variable Length Coding

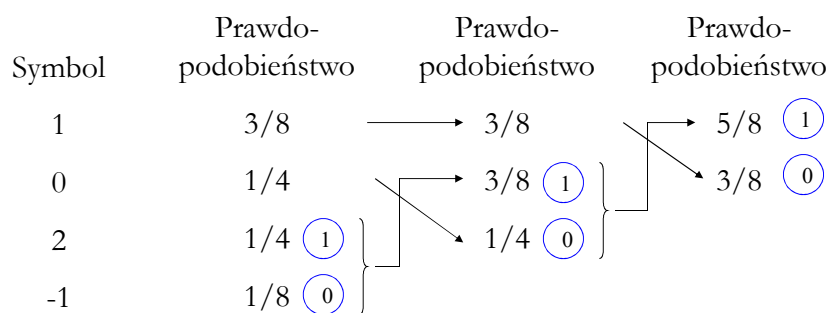
s_m	p_m
-1	1/8
0	1/4
1	3/8
2	1/4

$$H = -\frac{1}{8} \log_2 \frac{1}{8} - \frac{1}{4} \log_2 \frac{1}{4} - \frac{3}{8} \log_2 \frac{3}{8} - \frac{1}{4} \log_2 \frac{1}{4} \approx 1,9$$

Przykład 1: kodowanie metodą Huffmana

1952 rok

Przykład 1: kodowanie metodą Huffmana

Symbol	-1	0	1	2
Prawdopodobieństwo	0,125	0,250	0,375	0,250
Kod binarny	110	10	0	111

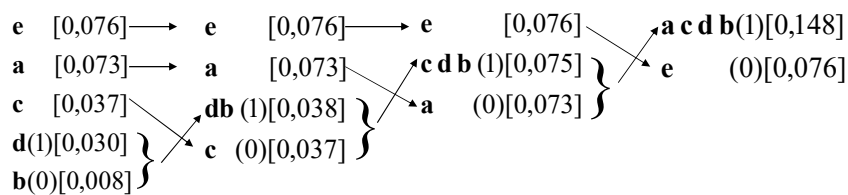
Przeciętna ilość bitów na symbol $H_w = 1 \cdot \frac{3}{8} + 2 \cdot \frac{1}{4} + 3(\frac{1}{4} + \frac{1}{8}) = 2$

Sprawność kodowania $\eta = \frac{1,9}{2} 100\% = 95\%$

111|111|110|0|0|10|0|0|110
2 2 -1 1 1 0 1 1 -1

100 % sprawność kodowania gdy prawdopodobieństwa są potęgami 1/2

Przykład 2: kodowanie metodą Huffmana

Symbol	a	b	c	d	e
Prawdopodobieństwo	0,073	0,008	0,037	0,030	0,076
Kod binarny	10	1110	110	1111	0

Przykład 3: kodowanie metodą Huffmana

p_m gęstość prawdopodobieństwa zmiennej losowej s_m

$$F_m = \sum_{i=1}^m p_i \quad \text{dystrybuanta}$$

Znak	Prawdopo- dobieństwo	Kod Huffmana
♂	0,95	1
♀	0,02	00
😊	0,03	01

$$H = 0,335 \text{ bit/symbol}$$

$$H_w = 1,05 \text{ bit/symbol}$$

Sprawność tylko
 $\eta = 31,9\%$

Przykład 4: kod Huffmana sekwencji symboli

Sekwencja symboli	Iloczyn prawdopo- dobieństw	Kod Huffmana
♂♂	0,9025	1
♂♀	0,0190	000
♂😊	0,0285	011
♀♂	0,0190	0010
♀♀	0,0004	001100
♀😊	0,0006	001110
😊♂	0,0285	010
😊♀	0,0006	001101
😊😊	0,0009	001111

$$H = 0,611 \text{ bit/symbol}$$

$$H_w = 1,222 \text{ bit/symbol}$$

sprawność $\eta = 50\%$

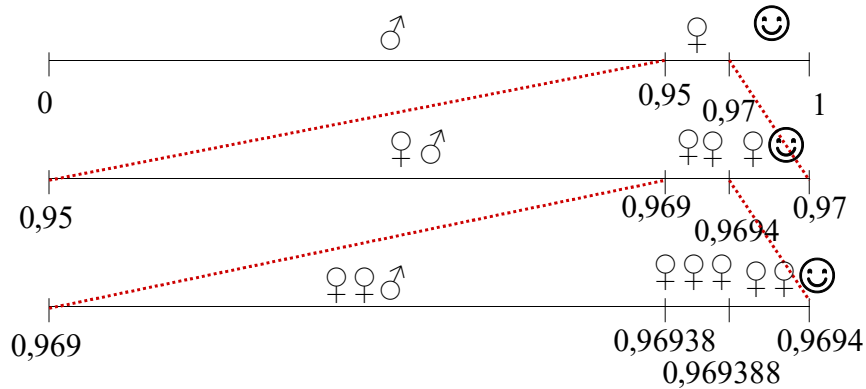
Poprzednio:

$$H = 0,335 \text{ bit/symbol}$$

$$H_w = 1,05$$

$$\eta = 31,9\%$$

Kodowanie arytmetyczne

Liczba bitów potrzebna do zakodowania komunikatu jest częścią całkowitą $1 - \log_2 p_n$

Przykład 5: kodowanie arytmetyczne

Sekwencja symboli	Iloczyn prawdopodobieństw	Granice przedziału	Wartość środkowa w kodzie dziesiętnym	Wartość środkowa w kodzie binarnym	$1 - \log_2 p_n$
♂♂	0,9025	0 – 0,9025	0,45125	0,0111001110000101 0	1,15
♂♀	0,0190	0,9025 – 0,9215	0,912	0,1110100101111000 111010	6,72
♂😊	0,0285	0,9215 – 0,95	0,93575	0,1110111110001101 111011	6,13
♀♂	0,0190	0,95 – 0,969	0,9595	0,1111010110100001 111101	6,72
♀♀	0,0004	0,969 – 0,9694	0,9692	0,1111100000111101 111110000011	13,29
♀😊	0,0006	0,9694 – 0,97	0,9697	0,1111100000111110 11111000001	11,70
😊♂	0,0285	0,97 – 0,9985	0,98425	0,1111101111110111 111110	6,13
😊♀	0,0006	0,9985 – 0,9991	0,9988	0,1111111111010001 11111111101	11,70
😊😊	0,0009	0,9991 – 1	0,99955	0,1111111111100010 1111111111	11,12

$H_w = 1,5008$
 $\eta = 40,7\%$

Kodowanie ciągów

RLC ang. Run Length Coding

(v, r) gdzie v (od ang. value) powtarzający się symbol
 r (od ang. run) liczba powtórzeń

1111000111111111000111100000011111111111

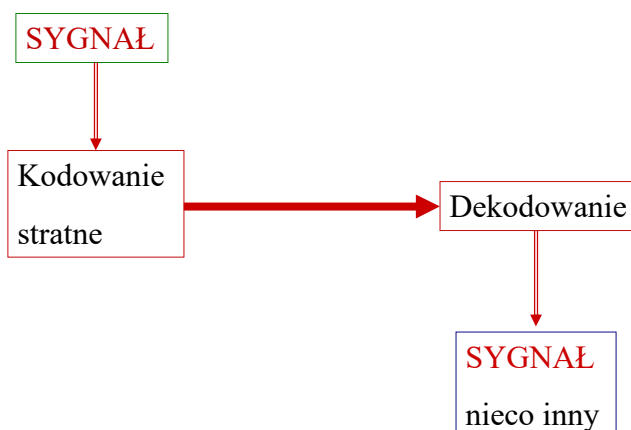
(1,1) (0,1) (1,2) (0,1) (1,1) (0,2) (1,3)

1 kod 1111

0 kod 000

15

Metody kompresji stratnej

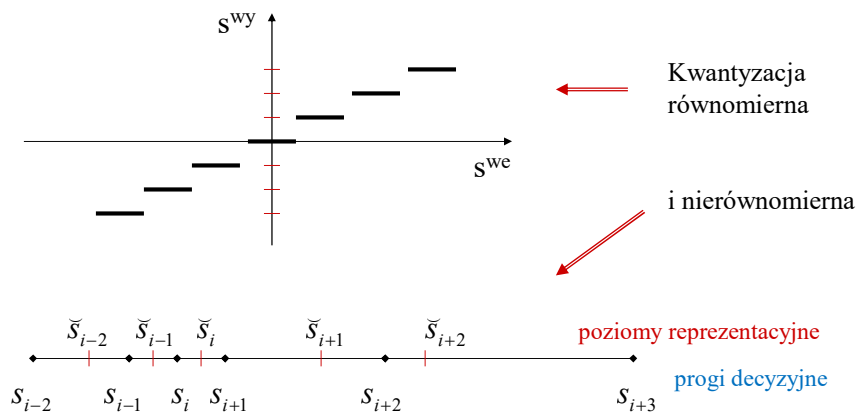
Z reguły sygnał pozbawiony jest informacji wysoko-częstotliwościowej

16

Kwantyzacja skalarna

SQ ang. Scalar Quantization

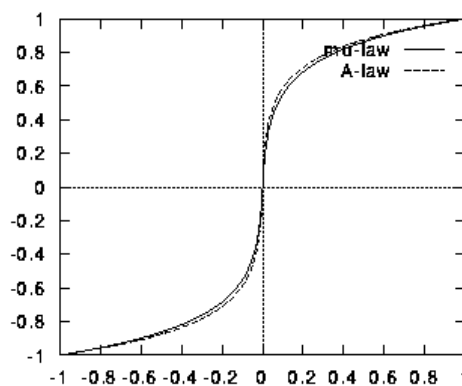
Kwantyzacja skalarna

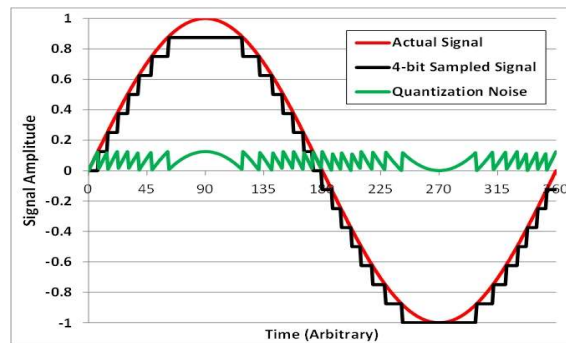
Kwantyzacja jest procesem **nieodwracalnym**, a *kwantyzacja odwrotna* polega na przeskalowaniu do oryginalnego zakresu.

Kwantyzacja nierównomierna

- A-law
- μ -law

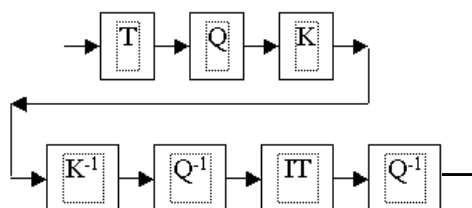

Błąd kwantyzacji

- *Szum kwantyzacji* – różnica pomiędzy sygnałem oryginalnym a skwantowanym, jest przypadkowy i szerokopasmowy, lecz nie jest szumem białym gdyż jest skorelowany z sygnałem oryginalnym.
- Im mniej bitów (mniej poziomów kwantyzacji) tym silniejszy szum kwantyzacji

Kodowanie transformatowe

T - transformacja

Q - kwantowanie

K – kodowanie bezstratne

K⁻¹ - dekodowanie

Q⁻¹ - dekwantyzacja

IT- transformacja odwrotna

Poznane transformacje częstotliwościowe

Krótko-czasowa Transformacja Fouriera (STFT)

$$\hat{s}(f) = \int_{-\infty}^{+\infty} w(t) s(t) e^{-2\pi j f t} dt = \int_{-\infty}^{+\infty} w(t) s(t) (\cos(2\pi f t) - j \sin(2\pi f t)) dt$$

Transformacja Falkowa

$$\tilde{s}_{\psi}(a, b) = \frac{1}{\sqrt{a}} \int_{-\infty}^{\infty} s(t) \psi\left(\frac{t-b}{a}\right) dt$$

Transformacja Kosinusowa

$$\hat{s}(f) = \int_{-\infty}^{+\infty} w(t) s(t) \cos(2\pi f t) dt$$

Dyskretna transformacja kosinusowa

DCT od ang. Discrete Cosine Transform

Transformacja DCT:

$$\hat{s}(k) = \sqrt{\frac{2}{N}} c(k) \sum_{n=0}^{N-1} s(n) \cos\left(\frac{(2n+1)k\pi}{2N}\right) \quad k = 0, 1, \dots, N-1$$

$$\text{gdzie } c(k) = \begin{cases} 1/\sqrt{2} & \text{dla } k = 0 \\ 1 & \text{dla } k \neq 0 \end{cases}$$

Odwrotna transformacja DCT (IDCT):

$$s(n) = \sqrt{\frac{2}{N}} \sum_{k=0}^{N-1} c(k) \hat{s}(k) \cos\left(\frac{(2n+1)k\pi}{2N}\right)$$

Dyskretna transformacja kosinusowa

DCT od ang. Discrete Cosine Transform

Analogicznie do DFT, transformację DCT możemy obliczyć macierzowo

$$\hat{\mathbf{s}} = \mathbf{W}_{DCT} \mathbf{s}$$

Przykład: korzystając z równania z poprzedniego slajdu, wyznacz 4-elementową macierz transformacji DCT. Dla $N=4$

$$n = 0, 1, \dots, N-1 \quad k = 0, 1, \dots, N-1$$

$$\mathbf{W}_{DCT} = \begin{bmatrix} \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{5\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{7\pi}{8}) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{2\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{6\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{10\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{14\pi}{8}) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{9\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{15\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{21\pi}{8}) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) & \frac{1}{2}\cos(0) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{8}) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{4}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{4}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{4}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{4}) \\ \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{8}) & \frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{\pi}{8}) & -\frac{1}{\sqrt{2}}\cos(\frac{3\pi}{8}) \end{bmatrix}$$

23

Dyskretna transformacja kosinusowa

DCT od ang. Discrete Cosine Transform

Zalety:

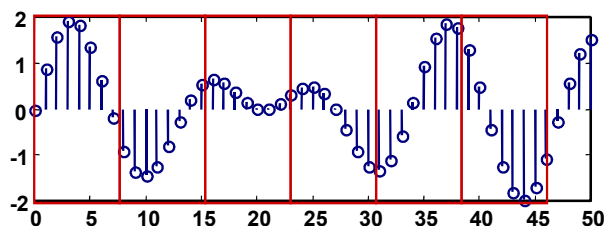
- współczynniki po transformacji DCT są bliskie wartości 0, więc wiele z nich wyzeruje się po kwantyzacji
  - => mniej bitów bez dużego błędu kwantyzacji
- Transformata N-wymiarowa jako N transformat 1-wymiarowych
- Po transformacji DCT sygnał jest zdekorelowany
  - => często stosowany w kompresji

24

Przykład: DCT dla bloków po 8 próbek

Dzieląc sygnał na bloki po 8 próbek posługujemy się transformacją

$$s(k) = 0,5 c(k) \sum_{n=0}^7 s(n) \cos((2n+1)k\pi/16)$$

W celu uniknięcia efektów brzegowych w DCT, np. w kompresji JPEG oraz MPEG stosuje się **Zmodyfikowaną DCT** (MDCT), która bazuje na nachodzących na siebie blokach.

25

Sygnał audio CD (Compact Disc-Audio):

- Sony vs Philips (13 vs 16 bitów)
- Dynamika na poziomie 96 dB bo kwantyzacja równomierna (PCM) gdzie każdy bit to podwojenie liczby poziomów kwantyzacji czyli wzrost parametru SNR o 6 dB

$$6 \text{ dB} / \text{bit} * 16 \text{ bitów} = 96 \text{ dB}$$
- $F_p = 44.1\text{kHz}$ stąd mamy 44 100 próbek/sekundę po 16 bitów co daje 705 600 bitów/s w jednym kanale

26

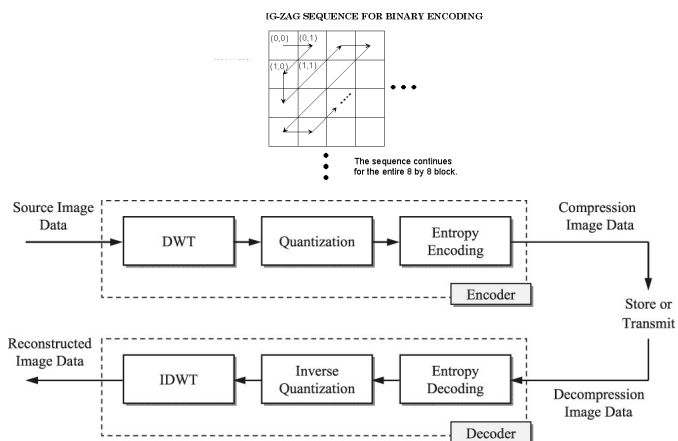
Kompresja obrazów

■ Schemat blokowy - kompresja obrazu JPEG 2000

R,G,B → Y (składowa luminancji),Cb,Cr

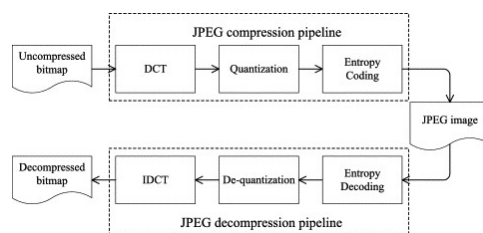

27

Kompresja obrazów

■ Schemat blokowy - kompresja obrazu JPEG

■ Przykład

Obraz oryginalny

Obraz skompresowany

28

Kompresja audio

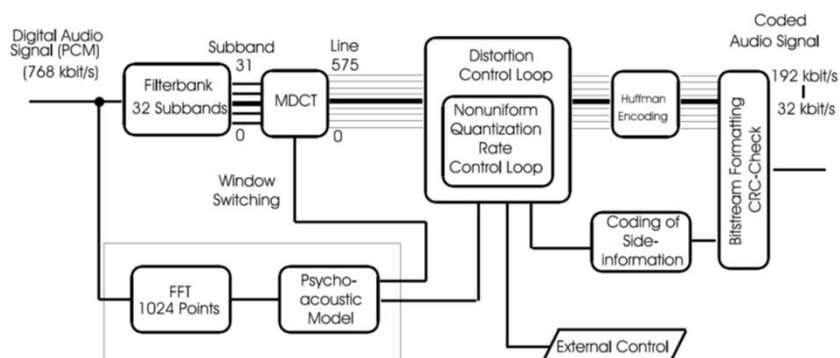

- Kompresja audio jako wsparcie aplikacji:
Digital Audio Broadcasting, Internet audio, DVD
- Percepcyjne kodowanie dźwięku:
  - Optymalizacja subiektywnej jakości, a nie obiektywnych parametrów
  - Wykorzystanie psychoakustyki
  - Utrzymanie zakłóceń kodowania poniżej limitów psychoakustycznych
(nietransmitowanie danych nieistotnych)
  - Brak jednego modelu źródła (jak w przypadku mowy)

Kompresja audio – mp3

Schemat blokowy MPEG-1 warstwa 3 (mp3)

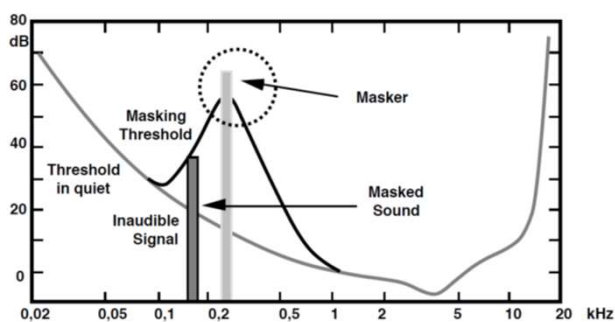

Kompresja audio - psychoakustyka

■ Efekt maskowania sygnałów w sąsiednich pasmach:

- Asymetria maskowania
- Sygn. zbliżone do szumu lepiej maskują niż sygn. tonowe
- Zależne od poziomu sygnału i szumu

Przykład kompresji audio

Spektrogram + audio :

■ Oryginał

■ mp3

■ Różnica między
oryginałem a mp3